

دبیر یازدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر:

استقبال گالری ها از جشنواره نویدبخش بازاری پررونق است

افشین حیدری

روزنامه نگار

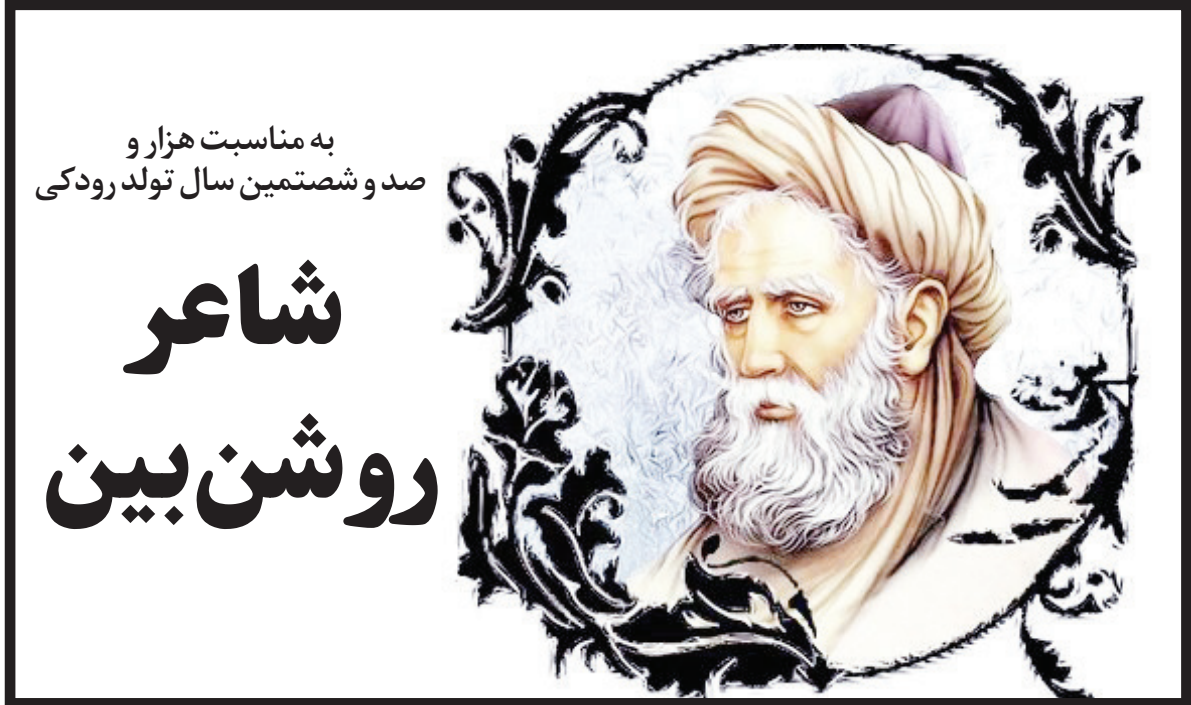
یازدهمین جشنواره هنرهای تجسمی فجر؛ با هدف ایجاد فضای گفت وگو میان اهالی جامعه هنرهای تجسمی کشور، ایجاد زمینه برای رشد هنر معاصر ایران و همچنین ایجاد فرصت برای ارتقای آگاهی و هنر هنرمندان ایرانی فراخوان خود را منتشر کرد. جشنواره‌ای که در ۱۰ رشته هنری تصویرسازی، خوشنویسی، سرامیک، عکاسی، کاریکاتور و کارتون، گرافیک، مجسمه، نقاشی، نگارگری و هنرهای جدید (ویدئوآرت، پرفورمنس آرت و چیدمان) برگزار می‌شود و انتظار می‌رود هنرمندان به «ویکردها و شیوه‌های معاصر» در «خلق» و همچنین «ارائه» آثار هنری توجه کنند. این رویداد مهم تجسمی کشور در این سال‌ها توانسته مکانی برای پرورش هنرمندان خلاق و صاحب اندیشه‌ای باشد که الان جزء سرآمدان رشته خود هستند. با پایان یافتن مهلت ارسال آثار این فرصت را مغتنم شمردیم تا برای اطلاع از برنامه‌ها و رویکردهای این دوره از جشنواره با ابراهیم حقیقی، دبیر جشنواره گفت‌وگویی را انجام دهیم که در ادامه می‌آید.

۱۱۱

فکر می‌کنید تفکیک‌شدن داوری امسال بخش‌های جشنواره و ارزشگذاری آن به صورت جداگانه چقدر در خاص شدن جشنواره کمک کند؟
جشنواره از ابتدا تا دوره هفتم به صورت مجزا داوری می‌شد ولی نمی‌دانم چه اتفاقی افتاد که از دوره هفتم تا دوره قبل، انتخاب و ارزیابی آثار به صورت یکپارچه و توسط یک تیم داوری پنج نفره انجام می‌شد. در این چهار دوره خیلی از هنرمندان نسبت به این مساله گلایه داشتند که چرا باید اثرشان توسط هنرمند متخصص در رشته دیگری مورد ارزیابی قرار بگیرد که احتمال خطا و لحاظ نکردن موارد تکنیکی در آن زیاد است. با ذکر این مشکلات در داوری آثار؛ شورای سیاستگذاری جشنواره که به‌واقع یک اتفاق مهم بعد از ۱۰ سال برگزاری جشنواره بود، تصمیم گرفت انتخاب هیات داوران هر بخش توسط دبیران بخش‌ها صورت گیرد به‌طوری‌که از میان نامزدهای مد نظر خود نهایتا سه داور را انتخاب کنند که در آنها به‌روز بودن، نگاه و تفکر معاصر، پوشش نظری و حضور مستمر در فضای عکاسی امروز وجود داشته باشد.

حضور پرشمار گالری‌ها و مسأله فروش آثار در این دوره، رویکرد جدیدی بود که هنرمندان زیادی از آن استقبال کردند. به نظر تان این ایده چقدر می‌تواند به فروش آثار کمک کند؟
میزبانی از گالری‌های فعال کشور اتفاقی است که در سال‌های گذشته نیز وجود داشت ولی فرقی که این دوره با دوره‌های گذشته دارد، دعوت از تمام گالری‌های دارای مجوز تهران و شهرستان‌هاست که در یک سال اخیر فعال بودند. در این بخش که در باغ‌موزه قصر و جدا از بخش مسابقه‌ای برگزار می‌شود، قرار است آثار و دستاوردهای هنرمندان حرفه‌ای معاصر که حاضر به شرکت در بخش مسابقه نیستند، نمایش داده شود. حتی در قیمت‌گذاری آثار، نوع تبلیغ، ارائه اثر و ارتباط با مجموعه‌داران هم دست گالری‌ها را باز گذاشتیم تا رونق فروش آثار هنری که مد نظر عوامل اجرایی جشنواره است، محقق شود.

خیلی از کارشناسان هنری معتقدند موضوع آزاد فراخوان ما را با نمایشگاهی از پراکندگی موضوعی

به مناسبت هزار و صد و شصتمین سال تولد رودکی

شاعر روشن بین

و صناعات شعری، بر ژرفای معانی مخلوق او افزوده و تاثیرگذاری کلامش را فزونی بخشیده است. رودکی به‌واسطه مهارت و آشنایی دبربارش با موسیقی و بهره‌بردن از اسلوب آن، بر موسیقایی کردن شعر و عواطف و اندیشه‌اش اهتمامی جدی ورزیده که شاید این خود از رموز مائایی و جاودانگی کلام این شاعر بزرگ باشد. به‌طور کلی می‌توان شعر رودکی را واجد خصایصی مانند تخیل نیرومند، وضوح و روشنی بدون ابهام و دوری از پیچیدگی در سخن، یازآفرینی شکوهمند و هنرمندانه طبیعت، بهره‌گیری هوشمندانه و به قاعده از صور خیال به‌ویژه تشبیه و تشخیص، شادی گرایی و روح افزایی، خردگرایی، دانش دوستی، دم‌نیمت‌شماری، لذت‌جویی و خوش‌باشی دانست. عمده اشعار رودکی ذیل اشعار غنایی و در وهله بعد اشعار تعلیمی قرار می‌گیرند اما این بدان معنا نیست که تسلط او بر رموز حماسه و ادبیات حماسی نادیده گرفته شود چه اینکه در بسیاری از اشعار او شاهد درک و دریافت درست او از حماسه و اقتضائات آن هستیم. نام رودکی با بسیاری از اولین‌ها در شعر فارسی گره خورده است. از جمله اولین شاعر دارای دیوان منسجم و گردآوری شده که البته همان‌طور که ذکر شد متأسفانه بخش اعظمی از آن در دسترس نیست. همچنین بنا به روایاتی رودکی را واضع قالب و اولین سراینده رباعی نیز می‌دانند. رودکی تبحر ویژه‌ای در سرودن مثنوی داشت ازجمله آثارش که در قالب مثنوی سروده شده، بازنویسی منظوم کلیله و دمنه (از معروف‌ترین آثار پندآموز و حکمی تاریخ بشری بوده است و اصل آن متعلق به هند باستان است) که درحال حاضر چیزی جز ابیاتی پراکنده از آن در دسترس نیست. از دیگر آثار که رودکی به صورت منظوم به زبان فارسی آورده، اثر سندباد نامه است که آن هم اثری پندآموز و حکیمانه است.

رودکی در نگاه شاعران تالی

رودکی در اکثر قالب‌ها و اوزان شعری، آثاری ممتاز خلق کرده است. به همین واسطه نمی‌توان تاثیرات متمایز اندیشه و سبک شعری او را در شاعران هم‌دوره و دوران بعد از حیاتش نادیده گرفت. بسیاری از شاعران از جمله کسایی، فرخی سیستانی، ناصر خسرو و مولانا جلال‌الدین محمد در اشعار خود اشاراتی به رودکی داشته‌اند و درموردی حتی ابیاتی از او را در اشعار خود تضمین کرده‌اند.

مرگ

رودکی در روزگاری می‌زیست که به‌واسطه اقتضای دوران زندگانی‌اش تنها ملجا و پناه اهالی شعر و هنر، دربار شاهان بود. از بخت خوب او بیشتر طول عرش از توجه و التفات ویژه دربار شاهان سامانی -که از دوستان‌ارن شعر و نقش بسزایی در زنده نگه داشتن زبان فارسی دری ایفا کردند- برخوردار بود و در بخارا که مرکز حکومت سامانیان بود زندگی می‌کرد. رودکی در سالیان پایانی عمر هم‌زمان با از دست رفتن تخت پادشاهی امیر بخت سامانی (که همواره رودکی را مورد الطاف خود قرار می‌داد)، به ناچار مجبور به ترک بخارا و بازگشت به زادگاهش شد. این سال‌های پایانی زندگی، در تعب و سختی فراوان سپری شد و سرانجام در سال ۳۲۹ هجری، ستاره فروزان آسمان ادب و شعر فارسی رو به خاموشی نهاد، گرچه پس از گذشت بیش از هزار سال از وفات این گوینده سترگ فارسی زبان، جلالت و زلالی شعرش در نظر اهالی شعر و دوستداران ادبیات فارسی ذره‌ای کاسته نشده است.

دانیال محمدی

روزنامه نگار

ابوعبدالله جعفر بن محمد بن حکیم بن عبدالرحمن متخلص به رودکی، آدم الشعرا شعر فارسی، در میانه‌های سده سوم هجری در روستای پنج از حوالی رودک سمرقند متولد شد. وی هم‌عصر حکومت سامانیان بود. دوران سامانی، از جمله درخشان‌ترین و زرین‌ترین روزگار فرهنگی و عصر تکوین و بلوغ فرهنگ ملی ایران زمین بعد از ورود اسلام به‌شمار می‌رود. عصری که دربرگیرنده تحولاتی شگرف از حیث شکوفاشدن ساختارهای فرهنگی و اوج گرفتن خردگرایی در فرهنگ ایران زمین است. رودکی در چنین فضایی رشد و نمو یافت و با بهره‌گیری از نقش و فضای تاریخی‌ای که در آن می‌زیست و تلفیق این مهم با خلاقیت فردی و قدرت کیمیا گرانه‌اش در مواجهه با واژگان دست به خلق اشعاری زد که بخش چشم‌نوازی از معماری زبان فارسی به حساب می‌آیند. شعر رودکی طلیعه‌ای بود بر بالیدن و اوج‌گیری شعر فارسی. بدین سبب او را پدر شعر فارسی، سلطان الشعرا و آدم الشعرا هم می‌نامند.

شاعر روشن بین

بسیاری از تذکره‌نویسان بر این عقیده هستند که رودکی از بدو تولد قادر به دیدن نبوده و او را نابینای مادرزاد می‌دانند. اما بسیاری نیز بر این عقیده‌اند که وی در سالیان پایانی عمر قدرت بینایی خود را از دست داده است و گواه ادعای خود را سروده‌هایی از رودکی می‌دانند که در آنها به یازآفرینی و شبیه‌سازی بی‌بدیل صور، اجزا و عناصر طبیعت پرداخته است. علی‌ایحال بر فرض بسته‌بودن چشم ظاهر، بی‌گمان بیش ژرف و نهان روشن بین او بر تاریکی‌ها فائق آمده است.

بررسی ویژگی‌های سخن، سبک شعری و آثار رودکی

از اشعار رودکی -که برخی آن را صد هزار بیت و برخی دیگر حتی تا حدود یک میلیون و ۳۰۰ هزار بیت تخمین زده‌اند جز ابیات اندکی در قالب قصیده، قطعه، غزل و رباعی و تک‌بیت‌های پراکنده باقی نمانده است. اما در همین حجم کم باقی‌مانده در دسترس، تنوع اوزان و بحور مورد استفاده‌اش چشمگیر و قابل‌توجه است و از او گنجینه‌ای کم‌نظیر از اوزان عروضی فارسی به میراث مانده است. این گستردگی و گوناگونی به اشعار او نسبت به هم‌عصرانش برتری و امتیازی خاص می‌بخشد. سبک شعری رودکی برآمده از سبک خراسانی و درواقع نمودار تمام و کمال این سبک است. در این دوره هنوز شعر فارسی بهره چندانی از عرفان نبرده و نگاه شاعران معطوف به واقعیات حسی و طبیعی جهان هستی است. به همین دلیل خردگرایی و توجه به عینیات بیش از هر چیزی مطمح نظر پیروان این سبک شعری است. طرز شاعری رودکی بر مبنای سادگی و سلاست لفظ درعین استحکام و پختگی و توأما اثرگذاری و عمق معنی پایه‌نهاده شده است. او در عرشش به دنبال هنرنمایی مصنوع و پیرایه‌بندی نیست بلکه اندیشه و خیال خود را بی‌که و کاست، به همان صورت که از گذرگاه خاطرش می‌گذرد به میان می‌آورد و برای ابداع تعابیر و تصاویر تازه، چندان خود را به مخاطره نمی‌اندازد. همین رهایی از قیود ظاهری

چارسو

نادر طالب‌زاده میزبان جلیقه‌زردها شد

نادر طالب‌زاده در جدیدترین برنامه تلویزیونی «عصر» میزبان فعالان جنبش جلیقه‌زدهای فرانسه است. حرکت اعتراضی جلیقه‌زدها در فرانسه با تصمیم دولت برای افزایش مالیات سوخت آغاز شد. بیش از یک‌ماه از این اعتراضات می‌گذرد. حداقل ۱۰ نفر کشته و بیش از ۱۰ هزار نفر زخمی و بازداشت شده‌اند. امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه با عقب‌نشینی از تصمیم دولت اعلام کرد که سایر مالیات‌ها را کاهش و حقوق‌ها را افزایش می‌دهد. او در تلویزیون فرانسه به اشتباهاتش در برنامه اقتصادی کشور اعتراف کرد، اعترافی که به گفته رسانه‌های خارجی حداقل ۲۳ میلیارد یورو خرج روی دست مردم فرانسه و دولت گذاشت.

«ایوان بندتی» یکی از صحنه‌گردانان و رهبران معترض جلیقه‌زدها میزبان این هفته برنامه تلویزیونی «عصر» است. او در این برنامه درباره علت اعتراض‌ها، واکنش دولت و پلیس و مطالبات مردم صحبت می‌کند. همچنین «گرت کلمن» خبرنگار ایرلندی الاصل و تحلیلگر مسائل سیاسی، میهمان دیگر نادر طالب‌زاده در این برنامه است. کلمن در پاریس زندگی می‌کند و بیشتر مطالعاتش را بر محور مسائل فرانسه استوار کرده است. برنامه تلویزیونی «عصر» با اجرای نادر طالب‌زاده پنجشنبه‌ها ساعت ۲۱ از شبکه افق و جمعه‌ها بعد از خبر ساعت ۱۴ از شبکه یک سیما پخش می‌شود.

خیلی از هنرمندان تجسمی از کمبود منابع، مطالب و کتاب‌های ترجمه‌ای که از خوانایی صحیح و قابل فهم برخوردار باشند، گلایه می‌کنند؛ به عنوان یک هنرمند فکر می‌کنید چطور می‌توانیم این خلأها را جبران کنیم؟

من هم قبول دارم که ما منابع دانشگاهی خیلی خوبی در حوزه هنرهای تجسمی نداریم. کتاب‌های تولیدی که حتی تعداد آنها در طول یک سال به تعداد انگشتان دست هم نمی‌رسد. حتی در زمینه مجلات و رسانه تخصصی هم خیلی نتوانستیم موفق باشیم. فکر می‌کنم هنرمندانی که در این زمینه فعالیت می‌کنند یا اساتید ما باید بیش از پیش تمرکز خود را بر منابع بومی و هنر اصیل ایرانی بگذارند تا در آینده شاهد تولید منابع بومی و متناسب با هنر خودمان باشیم. بارها شده وقتی بعضی منابع دانشگاهی رنگه‌ای کم، می‌بینم که خیلی از طرح درس‌های فعلی در دنیای امروز کاربردی نیست و می‌توان به‌جای آنها، برنامه‌هایی که خیلی سریع‌تر کار ما را راه می‌اندازند، آموزش داده شوند تا هم در زمان صرفه‌جویی شود هم کارایی هنرمند افزایش پیدا کند.

آغاز جشنواره تئاتر هنرمندان شاهد از ۹ دی

در آستانه چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی جشنواره ملی تئاتر هنرمندان شاهد و ایثارگر با حضور هنرمندانی از سراسر کشور برگزار می‌شود. سیدمرتضی حسینی، دبیر جشنواره با اعلام این خبر گفت: «در این بخش از جشنواره ملی هنرمندان شاهد و ایثارگر ۲۱ اثر نمایشی شامل ۹ نمایش صحنه‌ای و ۱۲ نمایش خیابانی در قالب ۴۴ اجرا توسط گروه‌های هنری و نمایشی از شهرهای مختلف کشور اجرا خواهند داشت که این آثار نمایشی به داوری خواهد رسید و در مراسم اختتامیه جشنواره از برگزیدگان این آثار تقدیر به عمل خواهد آمد.» دبیر جشنواره تئاتر ملی شاهد و ایثارگر درباره هیات داوران این جشنواره هم افزود: «قطب‌الدین صادقی، دکتر محمود فرهنگ و دکتر محمدرضا فکاری داوری بخش آثار صحنه‌ای را برعهده دارند و امیرحسین شفیعی، وحید لک، محمدرضا دزند، فرشاد یاری و علی اسدی نیز داوران بخش خیابانی جشنواره تئاتر هستند.» سیدمرتضی حسینی ادامه داد: «با توجه به در پیش بودن ۴۰ سالگی پیروزی انقلاب اسلامی، بخش ویژه‌ای را هم برای پرده‌خوانی انقلاب در مدارس متوسطه تنکابن و رامسر برنامه‌ریزی کرده‌ایم.» گفتنی است، جشنواره ملی تئاتر هنرمندان شاهد و ایثارگر از ۹ تا ۱۲ دی‌ماه در شهر رامسر و تنکابن برگزار خواهد شد و اختتامیه آن نیز با حضور هیات داوران و هنرمندان عرصه هنرهای نمایشی ۱۲ دی‌ماه در آمفی تئاتر دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن خواهد بود.

برخورد با گالری‌داران متخلف

در چند هفته اخیر تعدادی نمایشگاه هنری در گالری‌های تهران برگزار شده که محتوای برخی از تابلوها محل انتقاد است و این سوال را مطرح کرده است که چطور صاحبان این گالری‌ها این دسته از تابلوها را روی دیوار برده‌اند. از آنجا که مسئولیت برپایی نمایشگاه‌های تجسمی برعهده گالری‌دار است و طبق قانون گالری‌ها برای هر نمایشگاه مجوز وزارت ارشاد را نمی‌گیرند و صدور مجوز برای هر گالری نشان از اعتماد به گالری‌دار است، اولین فرد مسئول درباره آنچه روی دیوار گالری‌ها می‌رود صاحب گالری است و در صورت ایجاد مشکل و اتفاقات غیرقانونی و خارج از عرف، اداره کل هنرهای تجسمی وزارت ارشاد ورود کرده و مساله را بررسی می‌کند و در صورت احراز تخلف تا تعطیلی گالری می‌توان حکم صادر کرد. هادی مظفری، مدیرکل هنرهای تجسمی وزارت ارشاد درباره این اتفاق می‌گوید: «این کار توسط گالری‌دار انجام شده است و باید مسئول گالری پاسخگوی چنین رفتاری باشد. چنین آثاری نباید روی دیوار می‌رفت و اگر چنین کاری انجام شده، گالری‌دار کار نادرستی انجام داده است و باید بابت آن پاسخگو باشد. به محض اینکه متوجه شویم آثار مشکل‌داری در گالری‌ها به نمایش گذاشته شده است، آن آثار را از دیوار پایین می‌آوریم و به عملکرد گالری رسیدگی می‌کنیم. اگر آثار روی دیوار رفته خلاف قانون و موازین باشد با آن گالری برخورد جدی صورت خواهد گرفت.»